

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали

X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС, 2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

*Мудрецька Г. В.,
к.ю.н., доцент кафедри кримінального процесу ОДУВС*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Останнім часом корінні реформи економічної системи та відповідна еволюція злочинності обумовили актуальність подальшої теоретичної розробки питань призначення експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень економічної спрямованості. Відсутність у слідчих права безпосередньо використовувати в процесі доказування по кримінальному провадженню знання, що виходять за межі своїх професійних знань, заповнюється при необхідності залученням до розслідування суб'єктів, для яких такі знання є професійними. Ці знання в кримінально-процесуальному законодавстві іменуються спеціальними і їх значення полягає в тому, що вони відкривають по суті, необмежені можливості для достовірного використання досягнень науки і техніки при розслідуванні злочинів у порядку, встановленому законом [1, с.33].

Як зазначає Г. А. Матусовський, формування самостійного класу судово-економічних експертиз, предметом яких є стан і результати економічної діяльності суб'єктів економічних відносин, а об'єктом – показники, що характеризують вказану діяльність, диктується потребами слідчої та судової практики [2, с.463].

Складність виявлення та розслідування економічних злочинів обумовлено тим, що дані, які можуть мати суттєве значення для правильного вирішення кримінального провадження, знаходяться у різноманітних документах і виявити їх часто неможливо без глибокого економічного аналізу специфічних питань з бухгалтерського обліку та аналізу фінансово-господарської діяльності [3, с.12].

Встановити вказані обставини покликана судово-бухгалтерська експертиза, яка складається з дослідження матеріалів справи спеціалістом-бухгалтером, який, використовуючи спеціальні знання, дає висновок на поставлені слідчим чи судом запитання, які відносяться до господарської діяльності підприємства та знаходять відображення в бухгалтерському обліку [4, с. 10].

Проведення судово-бухгалтерської експертизи виступає в якості однієї з слідчих дій, підстави та проведення якої регулюються ЗУ «Про судову експертизу» [5], а також положеннями ст.ст. 101-102 КПК України.

Предметом судово-бухгалтерської експертизи є дослідження бухгалтерських операцій з обліку товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів, що знайшли відображення в документах бухгалтерського обліку, контролю та звітності, а також закономірностей утворення і відображення інформації у обліку за

господарськими операціями у кримінальних провадженнях, що перебувають у провадженні органів досудового слідства чи суду [6, с. 229].

Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи визначені у «Науково-методичних рекомендаціях з питань підготовки та призначення судових експертиз», затверджені наказом Міністерства юстиції України № 53 від 08.10.1998 р. [7] і до них відносяться: 1) облікові бухгалтерські документи, що включають первинні; зведені; матеріали механізованого обліку; 2) облікові (рахункові) регістри; 3) документи бухгалтерської звітності, що включають звіти касирів, авансові звіти, товарні звіти матеріально-відповідальних осіб та ін.; 4) матеріали інвентаризації: інвентаризаційні описи наявності товарів, пояснення матеріально-відповідальних осіб; 5) інші матеріали, необхідні для проведення бухгалтерської експертизи: акти ревізій; висновки деяких інших експертиз; протоколи допиту свідків, підозрюваних, що відносяться до предмета експертизи; протоколи обшуків і вилучення, неофіційні документи [8, с.166].

Бухгалтерська експертиза розв'язує питання діагностичного характеру, коло яких дуже широке. В залежності від розв'язуваних задач ці питання в літературі підрозділяють на кілька груп: 1) виявлення облікових невідповідностей, їх величини, механізму їхнього утворення, впливу на показники фінансово-господарської діяльності, відхилень від правил ведення обліку і звітності; 2) встановлення обставин, пов'язаних з відображенням у бухгалтерських документах операцій прийому, зберігання, реалізації товарно-матеріальних цінностей, надходження і витрачання грошових коштів; 3) визначення відповідності порядку обліку вимогам спеціальних правил, обставин, що ускладнюють об'єктивне ведення бухгалтерської звітності [9, с. 198].

Слід зауважити, що далеко не всі проблеми стосовно судово-економічних експертиз залишаються вирішеними і на цей час. Разом із трансформацією економічної системи нашої держави, значними перетвореннями в економічній і політичній сферах, виникненням нових та зміною способів скоєння раніше існуючих економічних злочинів перед судово-економічними експертизами постають нові питання, вирішення яких обумовлюється нагальними потребами сьогодення.

Література

1. Махов В. Н. Использование знаний сведущих лиц при расследовании преступлений: Монография. – М.: Изд-во РУДН, 2000. – 296 с.
2. Матусовский Г. А. Экономические преступления: криминалистический анализ: [монографія]. Х.: Консум, 1999. - 480 с.
3. Дондик Н. Я. Використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні економічних злочинів: автореф. дисс. канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. Харків, 2006. 21 с.
4. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. - 84 с.
5. Про судову експертизу: Закон України. Голос України. 1994.
6. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: КНЕУ, 2004. - 268 с.
7. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз (затв. наказом МЮ України № 53 від 08.10.98 р.). Судово-експертна діяльність. Довідник для суддів. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2001. - 592 с.
8. Лисенко В. В. Задорожний О. С., Дзісяк О. П. Ухилення від сплати податків, виявлення та розслідування [Монографія]. К.: Істина, 2008. - 216 с.
9. Российская Е. Р. Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе. М., 1996. - 224 с.

Маноїленко К. М. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ТУРИСТІВ В УКРАЇНІ.....	182
Маційчук В. О. РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ.....	184
Мотрука В. А. СИСТЕМА ЗАСАД І ЇЇ ВПЛИВ НА КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ.....	186
Мудрецька Г. В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	187
Оверченко Д. Г. ОСНОВНИЙ КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	188
Павловський А. В. ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ.....	190
Петрушко М. І. ПОРЯДОК ПОГОДЖЕННЯ ЗМІНИ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ ПРОКУРОРА В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ З ПРОКУРОРОМ ВИЩОГО РІВНЯ.....	192
Поліщук О. В. ДО ПРОБЛЕМИ ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ ЩОДО ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	194
Пустовий О. О. ВІЗУАЛЬНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ У ПРОТИДІЇ МАСОВИМ ЗАВОРУШЕННЯМ.....	195
Самсонюк С. С. СУБ'ЄКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	196
Славінська І. В. ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ.....	198
Тарасенко В. Є. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ПОЛОЖЕННЯХ КПК УКРАЇНИ.....	200
Теслюк І. О. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО МОНИТОРИНГУ.....	202
Філовський С. В. ВИНИКНЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	204
Філюк О. М. ВИДИ ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТІВ.....	206
Цільмак О. М. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДУ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО МОНИТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЇ СТОСОВНО ФАКТИЧНИХ ДАНИХ ПЕВНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	207
Черхавський М. В. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЗАТРИМАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.....	209
Шостак М. О. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	211
Якім В. ЩОДО ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	212

СЕКЦІЯ 6.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ.

Андрієшин В. В. СФЕРА СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ.....	215
Бабина А. В. УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ДОВЕДЕННЮ ДО САМОГУБСТВА НЕПОВНОЛІТНІХ.....	217
Бедексєєва В. Л. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ДІЯННЯМ ТА СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ НАСЛІДКАМИ.....	219